

Авраменко М.О., Діденко С.В., Рейда Р.М.

(Київ)

Археологічні розвідки в Кельменецькому районі Чернівецької області.

Розвідки проводилися в рамках наукового проекту по дослідженню виробничої факторії пізноримського часу Комарів з метою виявлення пам'яток черняхівської культури та вивчення культурно-історичного оточення даного поселення. Загалом під час досліджень було обстежено 23 пам'ятки, з них 10 відносяться до черняхівської культури. Нижче подаються короткі відомості про обстежені пункти.

Бабин -1-2014¹ — багат шарове поселення. Розташоване за 1 км на захід від с. Бабин, у витоках балки по якій протікає р. Мандийка (пр.пр. Сурші - пр.пр. Дністра). Поселення розташоване по обох схилах балки. Його площа складає 3 га. Черняхівські матеріали зустрічаються по обох схилах балки, трипільські — переважно на лівому.

Бабин -2-2014 — місцезнаходження. На західному схилі тієї самої балки що і Бабин -1-2014 за 1 км від гирла р. Мандийки. Було виявлено незначну кількість кераміки трипільської та черняхівської культур, а також кераміки доби бронзи.

Бабин -3-2014 — поселення черняхівської культури. Розташоване за 600 м на південний схід від ґрунтової дороги на с. Бабин. Знаходиться на лівому схилі безіменного струмка (лв.пр. Мандийки - пр.пр. Сурші – пр.пр. Дністра). Було виявлено гончарну кераміку черняхівської культури. Підйомний матеріал зустрічається протягом 300 м.

Бузовиця -1-2014 — багат шарове поселення трипільської культури, доби бронзи та черняхівської культури. Розташоване на обох схилах балки, по якій

1 Індекс року «2014» для пунктів введено для запобігання плутанини з обстеженнями попередніх років. В попередні роки проводився ряд розвідкових робіт, але локалізація виявлених пам'яток, у зв'язку з неточністю прив'язок на даний момент виявляється проблематичною. Нумерація пам'яток для околиць с. Комарів продовжує існуючу: Комарів - поселення-факторія, Комарів-1 - могильник черняхівської культури.

протікає безіменний струмок (пр.пр. Дністра). Наразі струмок поділений трьома ставками. Загальна площа розповсюдження матеріалу складає близько 35-40 га. Підйомний матеріал складала кераміка трипільської культури, кераміка доби бронзи, велика кількість гончарної кераміки черняхівської культури. До пізньоримського часу належить декілька фрагментів амфор, глиняне прясло та скляна поліхромна намистина.

Бурдюг -1-2014 — багат шарове поселення трипільської та черняхівської культур. Розташоване на високому плато над лівим схилом балки, по якій протікає безіменний струмок (пр. пр. Сурші - пр. пр. Дністра). Пам'ятка розташована за 800 м від дороги Кельменці-Бузовиця. Основну масу матеріалу складає кераміка трипільської культури, вироби з кременю, також зустрічається невиразна кераміка доби бронзи та черняхівської культури

Бурдюг -2-2014 — місцезнаходження. Розташоване за 400 м на південний захід від поселення Бурдюг-1-2014 вниз по схилу. Було виявлено невелику кількість кераміки трипільської культури.

Бурдюг -3-2014 — місцезнаходження. Розташоване на правому березі р. Сурша, навпроти місця впадіння в неї безіменного струмка, що утворює балку, на якій розташоване поселення Бурдюг -1-2014. Знаходиться за 700 м від дороги Кельменці-Бузовиця. Було виявлено невелику кількість трипільської культури. Протяжність культурного шару — 120 м.

Бурдюг -4-2014 — місцезнаходження доби бронзи. Розташоване на правому березі у витоках безіменного струмка (пр.пр. Сурші –пр.пр. Дністра). Знаходиться за 500 м на захід від залізничної колії та за 450 м на південний схід від дороги Кельменці- Бузовиця. Було виявлено невелику кількість кераміки доби бронзи.

Кельменці -1-2014 — поселення трипільської культури. Розташоване на південний схід від дороги Кельменці-Бузовиця. Максимальна протяжність поселення 600 м. Виявлено значну кількість кераміки трипільської культури, також вироби з кременю та уламок глиняної антропоморфної статуетки.

Кельменці 2-2014 — багат шарове поселення. Розташоване на обох схилах

балки, по якій протікає струмок (лв.пр. Сурші). Знаходиться за 1,3 км на південний схід від дороги Кельменці-Бузовиця. На лівому схилі балки було виявлено кераміку черняхівської культури, а також поодинокі фрагменти кераміки доби бронзи. На правому схилі виявлено значну кількість черняхівської кераміки, а також велику кількість виробів з кременю, що концентрувалися у північно-східній частині поселення.

Кельменці -3-2014 — місцезнаходження матеріалів трипільської культури. Знаходиться за 800 м на північний схід від дороги Кельменці-Бузовиця на високому лівому схилі балки р. Сурша.

Кельменці -4-2014 поселення черняхівської культури. Знаходиться за 1,1 км на північний схід від дороги Кельменці-Бузовиця. На похилому лівому схилі балки р. Сурша. Довжина поселення 600 м, ширина 50 м.

Кельменці -5-2014 — поселення трипільської культури. Розташоване на високому мисові лівого берега р. Сурша. Знаходиться за 300 м на південний захід від ґрунтової дороги до с. Бабин. Виявлено значну кількість кераміки трипільської культури, а також глиняне прясло.

Кельменці -6-2014 — багатошарове поселення трипільської культури, доби бронзи, ранньозалізної доби, черняхівської культури. Розташоване у верхній частині лівого схилу балки р. Сурша. На пам'ятці була виявлена значна кількість кераміки зазначених культур. Площа поселення 1,5 га.

Кельменці -7-2014 — поселення доби неоліту. Розташоване на другій надзаплавній терасі правого берега р. Рамаданка (лв.пр. Сурші), за 300 м на північний схід від місця впадіння до неї безіменного струмка. Виявлено дрібні фрагменти кераміки доби неоліту, а також кременю зі слідами обробки. Довжина поселення 300 м, приблизна ширина 100 м.

Кельменці -8-2014 — поселення доби бронзи, ранньозалізної доби. Розташоване на пологіму схилі правого берега безіменного струмка (пр.пр. Рамаданки – лв.пр. Сурші). Поселення знаходиться за 350 м на північний захід від сміттєзвалища смт Кельменці. Було виявлено кераміку доби бронзи та раннього заліза, також уламки кременю зі слідами обробки та

крем'яний відбійник. Довжина поселення 200 м.

Кельменці-9-2014 — місцезнаходження матеріалів черняхівської культури. Розташоване на правому березі р. Рамаданка у 100 м на південний схід від крайніх будівель смт Кельменці на приватних городах. Було виявлено невелику кількість кераміки черняхівської культури.

Кельменці -10-2014 — поселення доби бронзи. Розташоване на високому схилі лівого берега р. Рамаданка у 150 м на північний захід від ферми, що знаходиться біля залізничної станції «Ларга» (смт Кельменці). Було виявлено значну кількість дрібних фрагментів кераміки доби бронзи. Довжина поселення 150 м, ширина 80 м.

Кельменці -11-2014 — поселення трипільської культури. Розташоване на високому плато над правим берегом р. Рамаданка навпроти поселення Кельменці-10-2014. Було виявлено невелику кількість кераміки трипільської культури, а також виробів з кременю. Довжина поселення 380 м

Кельменці -12-2014 — поселення доби бронзи. Розташоване на низькому схилі правого берега р. Рамаданка за 900 м на північний захід від залізничної станції «Ларга» (смт Кельменці). Було виявлено значну кількість фрагментів кераміки доби бронзи, а також уламок глиняної зооморфної (?) фігурки.

Комарів -2-2014 — поселення черняхівської культури. Розташоване по обох схилах балки, в якій нижче за течією розташоване поселення Комарів, за 1,5 км на південний схід від нього. В зв'язку з умовами обстеження, лівий схил балки було досліджено більш ретельно. Загальна площа розповсюдження знахідок складає близько 5 га. Знахідки представлені уламками гончарного посуду черняхівської культури.

Комарів -3-2014 — місцезнаходження. У витоках балки, де розміщені пункти 1 та 2, більшою мірою по лівому її схилі було виявлено значну кількість необробленого кременю, а також крем'яних відщепів зі слідами обробки.

Комарів -4-2014 — поселення трипільської культури. На високому плато над правим схилом балки, за 3 км від дороги Комарів-Дністрівка виявлене поселення трипільської культури. Матеріал складає крем'яна пластина, а також

фрагменти керамічного посуду.

В подальшому планується продовжити роботи по виявленню археологічних пам'яток у Кельменецькому районі, а також по співвіднесенню обстежених нами пам'яток з вже відомими.